

A RENDSZERVÁLTÁS MAGYARORSZÁGON

A RENDSZERVÁLTÁS ELŐZMÉNYEI

- Gazdaság: gyorsuló eladósodás
- Köv.: pénzügyi összeomlás veszélye fenyeget
- Pártvezetés: elagott – képtelenek kezelni a helyzetet
- Társadalom: csökken az életszínvonal –köv.: túlmunka vállalása
- Második gazdaság kialakulása: gmk, háztáji, melléküzemágak, magánvállalkozások
- Ez: önkizsákmányoló életmód – negatív egészségügyi és szociális következmények
- Vagyonki különbségek növekedése
- Köv.: ellenzék megjelenése a politikai életben
- 1985. Monori találkozók

KEDVEZŐ KÜLPOLITIKAI FORDULAT

- Gorbacsov: glasznosztj és peresztrojka

ÚJ POLITIKAI ERŐK JELENTKEZÉSE

- MSZMP: elveszítette a párttagok és a társadalom támogatását
- Illegális szervezetek megerősödése: Beszélő, stb.
- 1987: „Kádárnak mennie kell!” – a Beszélő-kör fogalmazta meg
- 1987. Lakitelek: a reformkommunisták is eljöttek az ellenzéki csoportok találkozójára
- MDF létrejött a lakiteleki találkozón
- Ellenzéki szervezetek létrejött: SZDSZ, FIDESZ
- 1988. március 15. – több tízezres tüntetés Pesten - 1988. március 15. – százezres
- Reformkommunisták a párton belül: Pozsgay Imre (Hazafias Népfront elnöke), Nyers Rezső – reformokat akarnak
- 1988. Kádár János leváltása: Grósz Károly lett a pártfőtitkár
- De: lényeges változást nem hoz ez a fordulat
- A gazdasági válság tovább mélyült
- Köv.: az ellenzék egyre aktívabbá vált
- 1989. Pozsgay: 1956 népfelkelés volt
- köv.: ez alapján kérdőjelezi meg a Kádár-rendszert (1989. Kádár halála)
- Erjedés a gazdaságban és a társadalomban:
- Új politikai pártok
- Spontán privatizáció
- 1989. június 16. Nagy Imre és társai újratemetése

A BÉKÉS RENDSZERVÁLTÁS

- tárgyalások az MSZMP és az EKA (Ellenzéki Kerekasztal) között
- 1989. szeptember: megállapodás a békés átmenet forgatókönyvéről
- alkotmánymódosítás, a többpártrendszeren alapuló szabad választások megtartása
- MSZP is megalakul: reformkommunisták (Nyers Rezső, Pozsgay, Németh Miklós)
- feltételek: a pártok anyagi támogatása, stb.
- Németh Miklós: az utolsó kommunista kormány miniszterelnöke
- Tárgyalások a szovjet csapatok kivonásáról – 1990. március: erről szóló szerződés aláírása
- 1989. szeptember: a határok megnyitása az NDK-ból menekülőknél
- ez: lökés a szocialista rendszerek domináns összeomlásához

- 1989. október 23. Harmadik Köztársaság kikiáltása
- (1918. október 31. Magyar Népköztársaság – 1919 január: Károlyi Mihály közt. elnök)
- 1946. február 1. – Magyar Köztársaság-Tildy Zoltán közt. elnök)
- választások kiírása
- Választási küzdelem: ellentétek az új pártok között:
- MDF ↔ SZDSZ
- 1990. március: választások: MDF nyerte
- Antall József vezetésével: koalíciós kormány alakult: MDF, FKGP, KDNP
- Legerősebb ellenzéki párt: SZDSZ
- Kétharmados törvények körének szűkítése
- Konstruktív bizalmatlansági indítvány intézménye
- Cserébe egyszeri alkalommal a legnagyobb ellenzéki párt jelölhette a köztársasági elnököt
- Köztársasági elnök: Göncz Árpád (SZDSZ)
- Parlament elnöke: MDF-es (Szabad György)
- 1990 ősze: önkormányzati választások – új önkormányzatok alakulása
- tanácselnökök helyett polgármesterek

A SZOCIÁLIS PIACGAZDASÁG KIÉPÍTÉSE

- piaci viszonyokon alapuló gazdaság megteremtése
- de: a szociális ellentéteket állami beavatkozással tompító rendszer
- Problémák: megöröklött adósságot törleszteni kell
- Gazdasági válság, hazai tőke hiánya
- Privatizáció: ellentmondásos módon ment végbe
- Gyárak, üzemek bezárása
- Munkanélküliség
- Vesztesek és nyertesek: Egyes rétegek meggazdagodása, más rétegek elszegényedése

PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK: 1994, 1998, 2002, 2006

- 1994. MSZP nyert
- Nagy vesztes: MDF és FIDESZ
- Megerősödött: Torgyán és az SZDSZ
- Horn Gyula vezette MSZP-SZDSZ koalíciós kormány
- 1998. FIDESZ nyert: Orbán-kormány: koalíció: MDF, FKGP
- 2002, 2006: MSZP nyert, de nagyon kis többséggel